

LIETUVIŲ LITERATŪROS IR TAUTOSAKOS INSTITUTAS
(Asignavimų valdytojo kodas 909001612)

2020–2022 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

PATVIRTINTA
Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto
direktorius 2020 m. kovo 12 d.
įsakymu Nr. R1-20

LIETUVIŲ LITERATŪROS IR TAUTOSAKOS INSTITUTAS
(Asignavimų valdytojo kodas 909001612)

2020–2022 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

I SKYRIUS
MISIJA

Įgyvendinant valstybinį lituanistikos tyrimų prioritetą vykdyti ilgalaikius fundamentinius lietuvių literatūros, tautosakos, senosios Lietuvos literatūros paveldo tyrimus, kaupti, sisteminti, saugoti, skleisti nematerialųjį ir dokumentinį literatūros ir tautosakos paveldą, užtikrinti lituanistikos plėtrą Europos ir pasaulio mokslo erdvėje, jos žinių sklaidą Lietuvos visuomenėje, tyrimų rezultatais stiprinti Lietuvos visuomenės ir valstybės kultūrinį tapatumą.

Institutas yra pagrindinė lietuvių literatūros ir tautosakos mokslo institucija, čia dirba daugiausia šių krypčių mokslininkų ir doktorantų, yra didžiausia šioms kryptims skirta infrastruktūra, sukuriama daugiausia mokslinės produkcijos, plėtojamos pagrindinės tyrimų programos, leidžiami fundamentalūs šaltiniai ir prestižiniai mokslo žurnalai. Institutas vykdo daug šios srities sklaidos darbų plačiajai visuomenei, veikia kaip stipriausias lituanistinis akademinės leidybos centras. Per pastaruosius metus Institutas tapo svarbiausia mokslinė institucija, kuriančia lituanistinio ugdymo programas ir mokymo priemones vidurinio švietimo sistemai. Institutas turi išlikti ir stiprėti kaip nacionalinės reikšmės mokslo infrastruktūros centras, disponuojantis šiuolaikiniams lituanistikos tyrimams būtinais ištekliais, kaupti, sisteminti, skaitmeninti ir skelbti vieną gausiausių pasaulyje lietuvių literatūros ir folkloro archyvą.

II SKYRIUS
VEIKLOS PRIORITETAU

1. Plėtoti ilgalaikius fundamentinius ir taikomuosius lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimus, vykdyti jų socialinę ir kultūrinę plėtrą;
2. Užtikrinti lituanistinio paveldo mokslinės bazės funkcionavimą, ugdyti mokslininkų kvalifikaciją;
3. Plėtoti visuomenei reikšmingą tiriamąją veiklą bei leidybą iš uždirbtų lėšų.

2018 m. vykdyto tarptautinių ekspertų vertinimo (MOSTA) išvadose Institutas įvertintas kaip aukšto lygio tarptautinis mokslo ir kultūrinės-socialinės plėtros centras, rengiantis tarptautinį mokslo lygį atitinkančias mokslo publikacijas (pagal tyrimų kokybę gavo keturis balus iš penkių, o socialinis ir ekonominis poveikis bei plėtros potencialas buvo įvertinti maksimaliai – penkiais),

todėl turi kur kas aktyviau dalyvauti tarptautinėje mokslo erdvėje ir **didinti savo tarptautinį matomumą**. Planuojant 2020–2022 m. veiklą, didesnis dėmesys skiriamas tautosakos ir literatūros archyvo skaitmeninimui ir prieinamumo Lietuvos ir tarptautinei auditorijai užtikrinimui, publikacijų tarptautiniuose mokslo leidiniuose skatinimui, dalyvavimui tarptautiniuose mokslo projektuose, lėšų pritraukimui iš tarptautinių mokslo finansavimo šaltinių ir pan.

Institutas turi toliau **augti kaip aukščiausios kvalifikacijos akademinės leidybos ir tekstologijos įstaiga**, leidžianti svarbiausius lituanistikos šaltinius, naujus tyrimus, taikomuosius darbus, daryti juos vis labiau prieinamus visuomenei šiuolaikiškais skaitmeniniais pavidalais.

Vienas svarbiausių tikslų – **būti efektyvios mokslo vadybos centru**, kuris išsiskiria sklandžiu ES ir nacionalinių projektų administravimu. LLTI turi būti patraukli projektinės veiklos bazė tiek Lietuvos, tiek užsienio mokslininkams.

Institutas turi išlaikyti ir plėtoti aktyvaus bendradarbiavimo ryšius su Lietuvos universitetais, kitais humanitariniais institutais, užsienio baltistikos centrais ir įvairiais tarptautiniais partneriais, būti tarpdalykinių bei tarptautinių mokslo projektų iniciatoriumi ir koordinatoriumi.

Vienas svarbiausių instituto prioritetų – **lituanistika Lietuvos visuomenei**. Privalu toliau vykdyti taikomuosius darbus socialiniams ir kultūriniais partneriams (ypač Lietuvos vidurinio švietimo sistemai), kurti šiuolaikiškas ir patrauklias edukacijos priemones, gyvinti mokslo populiarinimą, skleisti lituanistiką kultūros medijose.

Veiklos prioritetus įgyvendina, atsižvelgiant į literatūros ir tautosakos, mitologijos mokslų raidos tendencijas bei poreikius, taip pat Lietuvos visuomenės poreikius parengtos ir patvirtintos ilgalaikės ir institucinės mokslinių tyrimų programos. Nuo 2017 m. vykdomos keturios naujos ilgalaikės institucinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros programos (2017–2021 m.), patvirtintos LR Švietimo ir mokslo ministerijos. 2017 m. sėkmingai pabaigus ankstesnio etapo ilgalaikes mokslinių tyrimų programas (2012–2016) ir parengus naujas, toliau tęsiami prioritetinių Instituto veiklos krypčių tyrimai, planuojama sukoncentruoti, suaktyvinti ir strategiškiau vykdyti teorinius darbus, kad būtų labiau įtvirtintos Instituto mokslininkų gilinamos kryptys – sociokultūriniai literatūros tyrimai, šiuolaikinė hermeneutika, literatūros ir folkloro antropologija. Iš lyginamųjų tyrimų svarbu toliau plėtoti baltistiką, įtraukiant ir platesnio Baltijos regiono tyrimus. Ilgalaikė Instituto veikla orientuojama ir į svarbiausias valstybiniu bei tarptautiniu mastu minimas lituanistines sukaktis, į politinę ir kultūrinę prasme reikšmingiausias figūras, lituanistikos tarptautinę ir nacionalinę sklaidą.

Veiklos prioritetus įgyvendina ir individualūs mokslininkų kadencijos bei metiniai darbo planai, parengti pagal Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslo darbuotojų pareigybių reikalavimų per kadenciją aprašą.

III SKYRIUS STRATEGINIAI TIKSLAI IR PROGRAMOS

STRATEGINIS TIKSLAS
Plėtoti lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimus ir juos skleisti. Stiprinti ir efektyvinti instituto veiklą iš kitų lėšų.
PROGRAMA
Lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimų bei taikomosios veiklos plėtojimas.

Strateginį tikslą „Plėtoti lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimus ir juos skleisti. Stiprinti ir efektyvinti Instituto veiklą iš kitų lėšų“ (kodas – 01) įgyvendina programa „Lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimų bei taikomosios veiklos plėtojimas“.

Šis tikslas Instituto veiklą orientuoja į aktualius uždavinius, kurie iškyla valstybei integruojantis į Europos struktūras, saugant bei puoselėjant savą tautinį identitetą ir rūpinantis Lietuvos indėliu Europos kultūros erdvėje. Jis aprėpia teorinės bazės stiprinimą, įsisavinant užsienyje sukauptą šios srities patirtį, literatūrologinės bei folkloristinės minties sklaidą Lietuvoje, užsienyje, lietuvių literatūros bei tautosakos paveldo ir Lietuvos raštijos paminklų publikavimą, kapitalinių tautosakos ir literatūros istorijos bei teorijos veikalų rengimą, naujų literatūros ir folkloro tyrimo metodų kūrimą, kartu su universitetais – aukštos kvalifikacijos specialistų rengimą. Dėl šių priežasčių lietuvių mokslinių tyrimų plėtojimas ir jų sklaidos užtikrinimas, kaip strateginis Instituto tikslas, leidžia mums kuo adekvačiau panaudoti sukauptą materialinę bazę ir turimą mokslinį potencialą, todėl yra realus, pamatuotas ir įpareigojantis. Įgyvendinant šį tikslą, naudą patiria ne tik tiesioginiai programos rezultatų gavėjai, bet ir daug platesnės visuomenės grupės. Kaip efekto kriterijų pagrindai galima nurodyti lietuvių literatūros ir tautosakos proceso, projektų, disertacijų ir kitų darbų ekspertavimą Lietuvoje ir užsienyje. Programos vykdymo efektyvumą galima stebėti plėtojant lituanistiką tarptautiniu mastu, tobulinant ekspertavimo ir monitoringo metodiką.

Tikslas stiprinti ir efektyvinti Instituto veiklą iš kitų uždirtbtų lėšų Instituto veiklą nukreipia į sritį, labai priklausančią nuo ekonomikos plėtros. Dėl nepakankamo valstybės finansavimo vis aktualiau tampa Institutui savo išgalėmis intensyvinti savalaikį, greitą ir kartu kokybišką mokslinių tyrimų rezultatų skelbimą. Institutas turi siekti kuo efektyviau platinti ir skleisti ne tik Institute rengiamus ir leidžiamus lituanistikos mokslo veikalus, bet ir visą kitą aktualią lituanistikos mokomąją ir mokslo populiarinimo literatūrą. Būtina atsižvelgti ir į aukštus reitingus šiandien turinčią populiarios lituanistinės literatūros vietinę rinką. Ne mažiau svarbi yra Lietuvos humanitarinių mokslų, tarp jų ir lituanistikos reprezentacija užsienyje, todėl šiandien ypač aktualu ieškoti būdų, kaip intensyviau plėtoti didesnių kaštų reikalaujančią lituanistikos veikalų leidybą užsienio kalbomis ir užtikrinti jų sklaidą Europos Sąjungos erdvėje.

Pagrįstai tikėtina, kad Lietuvai esant Europos Sąjungoje turėtų padidėti lietuvių literatūrologijos, folkloristikos specialistų profesionalių paslaugų poreikis. Institutas turi užtikrinti šią veiklą ir jau šiandien yra pasirengęs kvalifikuotai ekspertuoti, konsultuoti, organizuoti mokslo, švietimo ir kultūros renginius bei teikti kitas su instituto veikla susijusias paslaugas pagal specialiuosius užsakymus. Visapusiška lituanistinės veiklos plėtra pagrįstai gali būti laikoma pagrindiniu šios programos efekto kriterijumi.

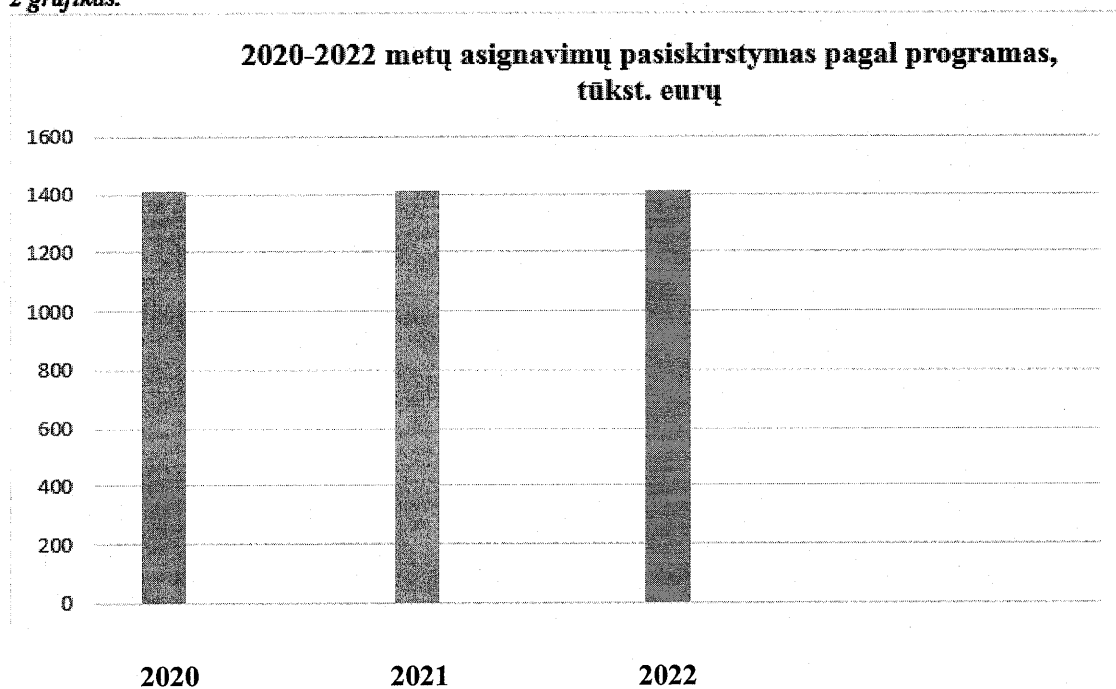
ASIGNAVIMAI STRATEGINIAMS TIKSLAMS IR PROGRAMOMS ĮGYVENDINTI

1 lentelė.

Eil. Nr.	Programos kodas ir pavadinimas	2020 metų asignavimai				2021 metų asignavimai				2022 metų asignavimai			
		iš viso	iš jų			iš viso	iš jų			iš viso	iš jų		
			išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti
			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	
1.	1.1 programa Lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimų bei taikomosios veiklos plėtojimas, iš viso: tarp jų:	1682	1682	1472		1682	1682	1472		1682	1682	1472	
	iš Valstybės biudžeto lėšų	1652	1652	1448		1652	1652	1448		1652	1652	1448	
	iš pajamų įmokų	30	30	24		30	30	24		30	30	24	

(n) – pirmieji planuojami metai, (n + 1) – antrieji planuojami metai ir (n + 2) – tretieji planuojami metai.

2 grafikas.

1 strateginis tikslas: Plėtoti lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimus ir juos skleisti. Stiprinti ir efektyvinti instituto veiklą iš kitų lėšų

EFEKTO VERTINIMO KRITERIJAI

Strateginis tikslas įvertintas **3 efekto vertinimo kriterijais**. Efekto kriterijumi vertinamas Instituto strateginio tikslo pasiekimas ir parodoma nauda, kurią, įgyvendinus strateginį tikslą, gauna ne tik tiesioginiai programos naudos gavėjai, bet ir visuomenė.

Planuojant efekto vertinimo kriterijus, pagrindinis dėmesys skiriamas kokybei, o ne kiekybei, dėl šios priežasties siekiama išlaikyti tuos pačius kiekybinius rodiklius.

1 efekto vertinimo kriterijus. Lietuvių literatūros ir tautosakos proceso, projektų, disertacijų ir kitų darbų ekspertavimas Lietuvoje ir užsienyje yra vykdomas tik aukščiausio lygio mokslininkų, kurie atitinka vyriausiojo ir vyresniojo mokslo darbuotojo kvalifikacinius reikalavimus. Institute šiuo metu tokio lygio eksperto darbą gali atlikti 30 darbuotojų. Planuojama išlaikyti pastovų **15** ekspertų skaičių (apie 50 proc.).

2 ir 3 efekto kriterijus atspindi instituto misijoje numatytą sklaidos uždavinį – užtikrinti lituanistikos plėtrą Europos ir pasaulio mokslo erdvėje, jos žinių sklaidą Lietuvos visuomenėje, tyrimų rezultatais stiprinti Lietuvos visuomenės ir valstybės kultūrinį tapatumą:

2 efekto vertinimo kriterijus. Programos vykdymo efektyvumas, plėtojant lituanistiką tarptautiniu mastu (straipsniai, konferencijų pranešimai). 2020–2022 m. planuojamas pastovus – 20 užsienyje paskelbtų straipsnių, perskaitytų pranešimų skaičius.

3 efekto vertinimo kriterijus. Mokslo, švietimo, kultūrinių renginių konsultavimas, ekspertavimas, visuomenės supažindinimas su Instituto moksline produkcija – planuojama per metus surengti ne mažiau kaip 10 renginių.

Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	2019-ųjų metų	2020-ųjų metų	2021-ųjų metų	2022-ųjų metų
E-01-01	1. Lietuvių literatūros ir tautosakos proceso, projektų, disertacijų ir kitų darbų ekspertavimo skaičius.	15	15	15	15
E-01-02	2. Programos vykdymo efektyvumas plėtojant lituanistiką tarptautiniu mastu (straipsnių, konferencijų pranešimų skaičius)	20	20	20	20
E-01-03	3. Mokslo, švietimo, kultūrinių renginių konsultavimas, ekspertavimas, organizavimas, visuomenės	10	10	10	10

Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	2019-ųjų metų	2020-ųjų metų	2021-ųjų metų	2022-ųjų metų
	supažindinimas su Instituto mokslinė produkcija (konsultavimo, ekspertavimo, organizavimo skaičius)				

STRATEGINĮ TIKSLĄ ĮGYVENDINANTI PROGRAMA

1.1. Lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimų bei taikomosios veiklos plėtojimas

Programa „Lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimų bei taikomosios veiklos plėtojimas“ įgyvendina Instituto strateginį tikslą „Plėtoti lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimus ir juos skleisti. Stiprinti ir efektyvinti Instituto veiklą iš kitų lėšų“.

Programa įgyvendina Mokslo ir studijų įstatyme įtvirtintą lituanistikos mokslo prioritetą. Taip pat vieną iš Vyriausybės nustatytų prioritetų Lietuvos mokslui: saugoti ir puoselėti tautinį identitetą globalizacijos procesų akivaizdoje, kadangi niekas kitas pasaulyje be mūsų neatliks Lietuvos literatūros ir tautosakos tyrimų.

Programos tikslas „Plėtoti ilgalaikius fundamentinius ir taikomuosius lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimus, vykdyti jų socialinę ir kultūrinę plėtrą“ atitinka LR Vyriausybės prioritetą skatinti šalies mokslo ir technologijų pažangą, plėtoti informacinę ir žinių visuomenę, didinti švietimo, kultūros, mokslo, sveikatos apsaugos finansavimą. Programa taip pat siekia plėtoti Instituto savarankišką akademinę ir ūkinę veiklą, skatina aktyviai vykdyti instituto mokslo produktų prekybą ir tokiu būdu užtikrinti tyrimų rezultatų sklaidą.

Programos tikslas – įgyvendinti Instituto veiklos prioritetus:

- Plėtoti lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimus, užtikrinti jų sklaidą ir Instituto lituanistinio paveldo funkcionavimą;
- Užtikrinti lituanistikos mokslinės bazės funkcionavimą ir tenkinti visuomenės reikmes;
- Plėtoti ir skatinti visuomenei reikšmingą tiriamąją veiklą bei leidybą iš uždirbtų lėšų.

Tikslui pasiekti, programoje keliami 2 uždaviniai ir priemonės:

1. Vykdyti ilgalaikius lietuvių literatūros, tautosakos ir mitologijos mokslinius ir taikomuosius tyrimus; užtikrinti lituanistinių tyrimų rezultatų socialinę ir kultūrinę plėtrą, lituanistinio paveldo mokslinės bazės funkcionavimą, ugdyti mokslininkų kvalifikaciją (kodas – 01.01).
2. Plėtoti visuomenei reikšmingą tiriamąją veiklą bei leidybą iš uždirbtų lėšų (kodas – 01.02).

Vertinant programą **kiekybiniu** metodu, siekiama išlaikyti tuos pačius kiekybinius rodiklius.

Vertinant programą **kokybiniu** metodu, Instituto mokslininkai parengė aukščiausio lygio fundamentinius veikalus, taikomuosius mokslo veikalus, recenzuotas monografijas, straipsnius mokslo leidiniuose.

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas: literatūros ir tautosakos, mitologijos tyrimų apibendrinimas bei naujų tyrinėjimų išvadų pateikimas – **60 knygų: 45 mokslo darbų knygos** (monografijų, studijų (21), šaltinių publikacijų (K. Donelaičio, L. Rėzos, M. Valančiaus, A. Baranausko, J. Tumo-Vaižganto, V. Mykolaičio-Putino, I. Šeinaus, B. Sruogos akademinė raštų tomų (20); leidinių *Lietuvių liaudies dainynas*, *Lietuvių pasakojamoji tautosaka*, *Lietuvių patarlės ir priežodžiai* tomų (4), tęstinių mokslo žurnalų publikavimas (18 numerių), straipsnių rinkinių (5) ir kt.; **216 straipsnių**, paskelbtų užsienio ir recenzuojamuose mokslo leidiniuose; socialinės-kultūrinės plėtros darbai; 18 literatūros ir etnologijos mokslų krypties doktorantų rengimas (siekti, kad kasmet būtų priimami 2 Vilniaus universiteto, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto ir Lietuvos muzikos ir teatro akademijos humanitarinių mokslų srities Etnologijos krypties (07 H) doktorantai ir 2 Jungtinės Vilniaus universiteto ir Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto humanitarinių mokslų srities Filologijos krypties (04 H) doktorantai).

Programa **Lietuvių literatūros, tautosakos, mitologijos tyrimų bei taikomosios veiklos plėtojimas** įgyvendina mokslo darbuotojų 5 metų kadencijos darbo planus ir ilgalaikių MTEP (2017–2021 m.) programų (patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. V-273) planus:

Moderniosios Lietuvos literatūrinis kanonas.

Lietuvių folkloro, mitologijos ir šiuolaikinių folklorinių procesų tyrimai.

Literatūra kaip socialumo liudininė: estetika, atmintis, mentalitetas vėlyvuosiu sovietmečiu–XXI a. pradžioje.

Senosios Lietuvos ir Prūsijos raštijos fundamentiniai tyrimai.

Kita informacija:

Trukmė: Programa yra tęstinė ir ilgalaikė.

Vykdytojai: programą vykdo Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas;

Pareigybių skaičius: 106.

Programos koordinatorius – doc. dr. Žydrone Kolevinskienė, direktoriaus pavaduotoja mokslo reikalams, mob. +370 645 48 559, el. paštas Zydrone.Kolevinskiene@liti.lt

